

технологій, такі інноваційні товари зможуть генерувати прибутки вже найближчим часом.

Список використаних джерел:

1. Васильєва Т.А. Банківське інвестування на ринку інновацій: Монографія. – Суми: Вид-во СумДУ, 2007. – 522 с. ISBN 978-966-657-161-1 [168]
2. Економічна енциклопедія: У трьох томах / Редкол.: С.В. Мочерний (відп.ред.) та ін. К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – Т. 2. – 532 с. [176]
3. Лазутін Г.І. Форми, методи та інструменти реалізації інноваційної політики // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – № 6. – С. 50-58. [171]
4. Лапко О.О. Розвиток системи управління науково-інноваційною сферою в Україні // Економіка і прогнозування. – 2002. – № 1. – С. 55-62. [170]
5. Михайличенко А. Приземлені орбіти хай-теку // Інформаційно-аналітичний тижневик Дзеркало тижня. – 2014. – № 20 (116). – С. 1-16. [40]
6. Шаров О. // Інформаційно-аналітичний тижневик Дзеркало тижня. – 2014. – № 20 (116). – С. 1-16. [39]
7. Шовкун І.А. Моделі інноваційного розвитку: міжнародний досвід та уроки для України // Проблеми науки. – 2002. – № 8. – С. 27-34. [169]
8. Инвестиционные решения и управление НТП: Монография / Под. ред. д.э.н., проф. С.Н. Козьменко. – Сумы: ИТД «Университетская книга»; ООО «КИК Деловые перспективы», 2005. – 158 с. [177]
9. Циклы воспроизводства капитала: Монография / С.Н.Козьменко, Т.А.Васильева, И.Д.Скляр и др. – Сумы: Деловые перспективы, 2005. – 221 с. [172]
10. The Global Innovation Index 2017. Innovation Feeding the World // Cornell University, INSEAD, WIPO. [192]

Васильєва В.Р., Шинкаренко К.Е.

студентки,

Науковий керівник: Корнєєв М.В.

доктор економічних наук, доцент, професор,

Університет митної справи та фінансів

МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Наразі в Україні доволі стрімких темпів набуває міжнародна міграція робочої сили. Слід зазначити, що така міграція перетворилася на масове явище ще у 90-х роках ХХ ст. Остання фінансово-економічна криза тільки пришвидшила оберти міжнародної трудової міграції. Першочергово, це обумовлено пошуком більш кращих умов та рівня життя. Додатково відмітимо, що трудова міграція набуває актуальності й

для осіб, що прагнуть організувати власний бізнес (останнє потребує капіталовкладень).

Трудова міграція полягає у пересуванні особи (групи осіб) задля тимчасового або постійного працевлаштування. Якщо така міграція супроводжується перетинанням кордону, то вона має зовнішній характер [5].

Поняття «міжнародна міграція робочої сили» вживають у разі зміни постійного місця проживання за рядом мотивів (соціальних, політичних, національних, особистих тощо). Міжнародну міграцію робочої сили слід розглядати як форму міжнародних економічних відносин, що полягає в переміщенні трудових ресурсів з одних країн в інші. Така міграція виражає процес перерозподілу робочої сили між окремими ланками світового господарства [2].

Чинники, що спричиняють міжнародну міграцію робочої сили, поділяють на зовнішні та внутрішні.

Зовнішні:

- ємність ринків праці ряду розвинених країн (або країн з перехідною економікою),
- достатній рівень оплати праці трудових мігрантів,
- зростання попиту на працю трудових мігрантів ряду країн тощо.

Внутрішні:

- зростання рівня безробіття,
- низький рівень оплати праці,
- фінансово-економічна криза,
- динамічний спад економічного розвитку,
- загострення національних протиріч,
- національна економічна нестабільність,
- корупція,
- відсутність можливостей самореалізації,
- незахищеність від зловживань з боку держави тощо.

Комплекс мотивів, які зумовлюють міжнародну міграцію робочої сили, розглянемо на рис. 1.

На підставі проведеного нами дослідження слід виокремити певні закономірності трудових міграцій з України:

- 1) проживання більшості трудових мігрантів в прикордонних територіях;
- 2) в більшій мірі трудова міграція поширена серед осіб – жителів сільських місцевостей;
- 3) більш залучені до трудової міграції одружені пари;
- 4) в більшій мірі саме чоловіки є потенційними трудовими мігрантами.

Рис. 1. Мотиви, які зумовлюють міжнародну міграцію робочої сили
Джерело: розроблено авторами

Мобільність трудових мігрантів в Україні стрімко зростає за рахунок перетинів її західного кордону (рис. 2).

Основні країни призначення працівників-мігрантів – Польща, Російська Федерація, Чеська Республіка, Італія (близько 80 % загальних потоків трудових мігрантів з України).

Значна кількість вітчизняних трудових мігрантів-чоловіків (віком до 45 років) працюють в будівництві або у сільському господарстві (рис. 3). Дані галузі є найбільш популярними серед трудових мігрантів із сільських населених пунктів України або з низьким (середнім) рівнем освіти.

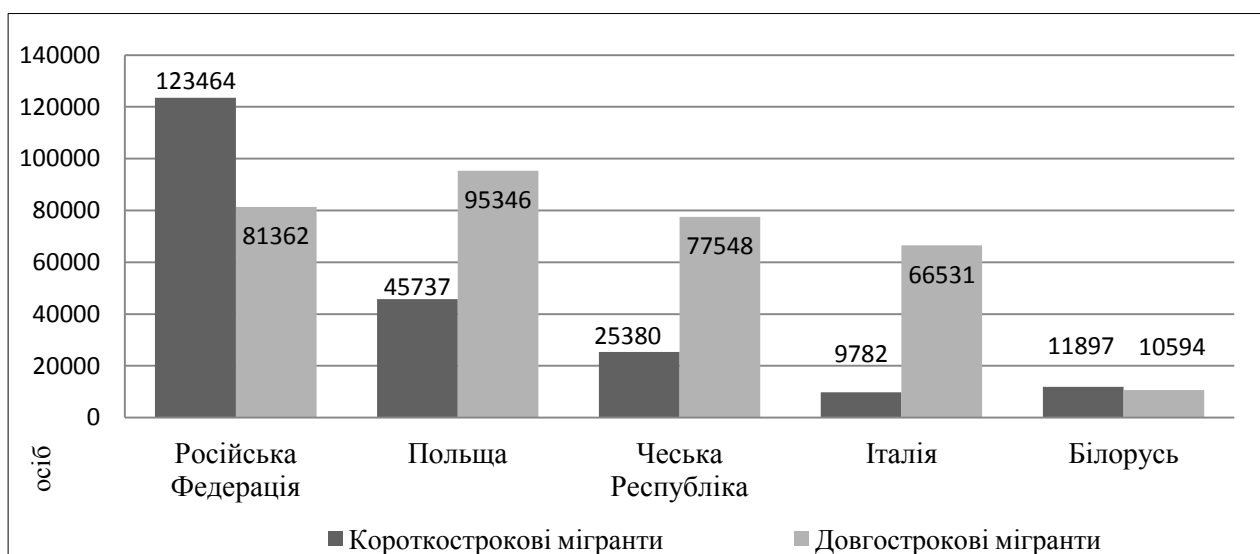

Рис. 2. Основні країни призначення трудових мігрантів з України
Джерело: побудовано авторами за даними [4]

Серед трудових мігрантів переважають чоловіки, найчисленнішими серед них є особи 30-44 років (понад 40 %). Більшість трудових мігрантів походить із областей заходу країни. При цьому, 41 % трудових мігрантів мають середню або середню спеціальну освіту, 36 % – вищу освіту.

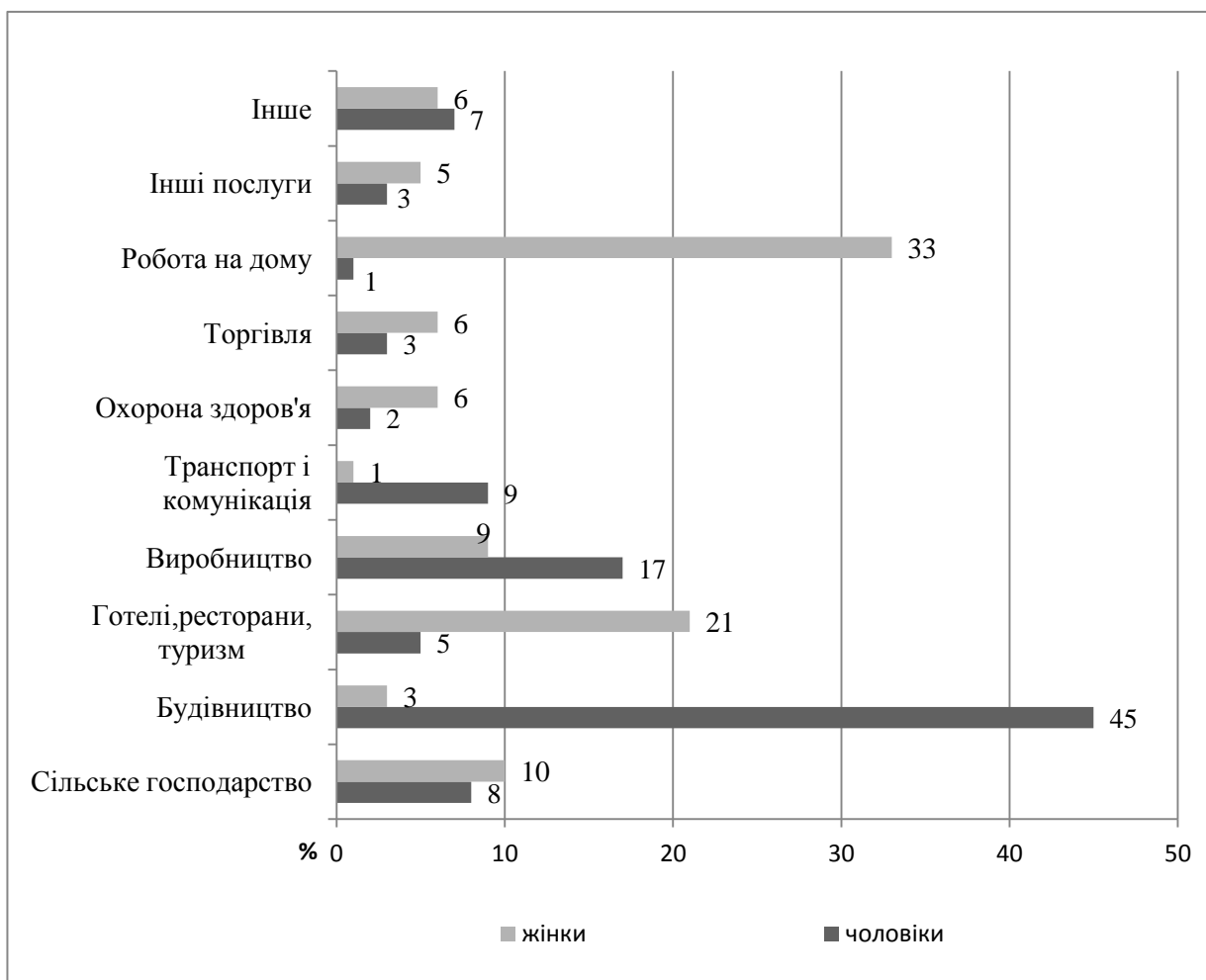

Рис. 3. Сектор зайнятості в країні: призначення за статтю
Джерело: побудовано авторами за даними [1]

Міжнародна міграція робочої сили в Україні спричиняє як негативні так і позитивні наслідки. Розглянемо їх в табл.1.

Поряд із цим, міжнародна трудова міграція в Україні відображає загальні і типові причини. Насамперед, вони пов'язані із високим рівнем безробіття та низькою заробітною платою в країні. Це й обумовлює щорічне стрімке зростання кількості трудових мігрантів з України та є негативним фактом (країна втрачає багато перспективних і висококваліфікованих спеціалістів, які могли б значно покращити соціально-економічну ситуацію).

Таким чином, держава має створювати відповідні заходи для збереження висококваліфікованої молоді та більш ефективного її працевлаштування в Україні.

Таблиця 1

Наслідки трудової міграції

	Позитивні наслідки	Негативні наслідки
Наслідки для трудових мігрантів	<ul style="list-style-type: none"> – отримання більш високої заробітної плати трудовим мігрантом; – покращення умов та рівня життя трудового мігранта та членів його родини; – здобуття професійного досвіду трудовим мігрантом та підвищення рівня його кваліфікації; – отримання мовної практики трудовим мігрантом; – набуття навичок життя в умовах культури демократичного суспільства та інше. 	<ul style="list-style-type: none"> – окреме проживання членів родини трудового мігранта та руйнація сімей; – зайнятість на роботах низької кваліфікації; – нелегальна або напівлегальна зайнятість; – зайнятість на важких, часто ненормованих, шкідливих для здоров'я роботах; – нижчий рівень оплати праці порівняно з місцевими працівниками; – недоступність кваліфікованої медичної допомоги та важкі побутові умови; – загальна зневіра та втрата національної самосвідомості; – набуття чужих звичаїв та невластивого менталітету та інше.
Наслідки для суспільства (держави)	<ul style="list-style-type: none"> – зменшення рівня безробіття в країні; – перекази грошей в країну трудовими мігрантами; – підвищення рівня життя членів родин трудових мігрантів; – зниження соціальної напруги в умовах економічної кризи; – зниження навантаження на соціальні фонди; – підвищення кваліфікації осіб, які повернулись в країну; – поширення в суспільстві цінностей жити в умовах культури демократичного суспільства та інше. 	<ul style="list-style-type: none"> – втрати від вкладень в освіту; – втрата висококваліфікованих найбільш економічно-активних працівників; – втрата сімейних цінностей у суспільстві; зменшення народжуваності; – старіння нації, зростання демографічного навантаження на працюючих на внутрішньому ринку; – зменшення податкових надходжень та відрахувань у соціальні фонди; – зростання цін на товари і послуги на внутрішньому ринку при існуючій низькій купівельній спроможності основної маси населення та інше.

Джерело: побудовано авторами за даними [3]

Список використаних джерел:

1. Міжнародна організація з міграції (МОМ) : Міграція як чинник розвитку в Україні. – 2016. – С. 41.
2. Міжнародна трудова міграція [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://buklib.net/books/32889/>.
3. Петрос О. М. Міжнародна трудова міграція: аналіз ситуації та наслідків для України / О. М. Петрос, В. Т. Васільєв // Соціальна і гуманітарна політика. – 2015. – 8 с.
4. Представництво Міжнародної організації з міграції (МОМ) в Україні : Міграція в Україні: факти і цифри. – 2016. – С. 13.
5. Трудова міграція в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org>.